

Советът за електронни медии (СЕМ) извърши **експресен мониторинг** на програмите на обществените доставчици на медийни услуги *ХОРИЗОНТ, РАДИО ШУМЕН, РАДИО ВАРНА и БНТ 1*, и на програмите на търговските доставчици *Б ТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, БЪЛГАРИЯ ОН ЕР и ЕВРОПА* във връзка с отразяването на инцидента с влаковата композиция на жп гарата в Хитрино и последвалите го събития.

Наблюдението обхваща излъченото програмно съдържание за 10-12 декември 2016 г.

Констатирано беше, от една страна, наличие на широко очертана картина на събитието и бърза медийна реакция. Потърсени са различни форми за информационно представяне на многобройни гледни точки, институционално и персонално присъствие с мнения и позиции. Предоставена е трибуна за съображения и оценки, провокирани от събитието. Не са спестени и информацията за възникнали проблемни ситуации и обвинения в липса на професионализъм между гражданите и представителите на отговорните служби. Зрителите и слушателите имат постоянно възможност да се информират за случващото се от много на брой извънредни включвания от мястото на събитието.

Въпреки горните констатации наблюдението отчита **граница между изчерпателното отразяване на извънредната ситуация в гара Хитрино и медийната сензационност**.

Преекспонирането на инцидента най-вече в телевизионните програми, непремереното навлизане в личното пространство, акцентирането върху лични драми (болнични стаи и ранени хора в близък план, въпреки че няма формален отказ от страна на пострадалите; трагичен разказ на човек, загубил близки и пр.) извежда на преден план темата за **професионалните стандарти и морално-етичните норми**. Възниква и въпросът за ролята на саморегулационните механизми при предпазване на аудиторията от медийната свръхактивност в подобни събития, както и за внимателно предотвратяване на вторично травмиране по отношение на пострадали и зрители.

Правомощията на СЕМ не предвиждат форми за контрол върху журналистическото поведение. Въпреки това заложените в действащия Етичен кодекс на българските медии правила не могат да бъдат пренебрегнати в това наблюдение. Там е записано:

2.3.3. Няма да засилваме мъката на хората, попаднали в беда или пострадали от престъпление, и ще съобщаваме такива информации със съчувствие и сдържаност.

В този и в общия контекст наблюдението отчита, че е налице недостатъчно премерена медийна реакция, прекалено визуално и речево експониране на инцидента.

Поднасянето на информацията в програмите на големите търговски медии предизвиква силна реакция сред обикновените зрители и в значителна част от журналистическата колегия (в социалните мрежи). Тя е следствие от подхода, стилистиката, журналистическата лексика .

Отразяването на инцидента от **обществените доставчици се различава от търговските чрез проява на сдържаност и съчувствие в поднасянето на информацията от Хитрино**. Без нагнетяване на излишно напрежение, в програмите си БНР и БНТ успяват да очертаят всички драматични детайли. Балансирано, в премерен обем, със спокоен, умерен тон се представят гледните точки на различните институции и на гражданите.

БНР показва добро взаимодействие както между регионалните програми, така и между регионалните програми и националната в информационния обмен и в програмирането му.

В деня за траур всички медии отбелязват съпричастие чрез аудиовизуално обозначение, а радиопрограмите – с подбор на говорни и музикални елементи. В същото време телевизионните програми не са ограничил излъчването на търговски съобщения, сериали и

развлекателни формати. (Програмирането в деня на национален траур също е предмет на негативни коментари от граждани и професионална общност в социалните мрежи)

Уместно е в случая да се припомни правилника за прилагане на държавния протокол (чл. 90 ал. 3), със следното изискване: *“Националните медии променят програмите си в съответствие с изискванията за национален траур - отмяна на веселителни и неподходящи за случая предавания, и съдействат за осведомяване на населението.”*

Медиите и до момента дават гласност на нуждата от помощ и благотворителност: изписват се номера на дарителски сметки и телефони. Инициативите присъстват и в програми на търговските медии, и в обществените, които са обект на наблюдението.

Това е поредният мониторинг на СЕМ, който констатира, че в търсене на информация и данни за широкообхватно представяне на факти и събития, в условия на конкурентна среда на медийния пазар, се пренебрегва етичният ангажимент да не се причиняват допълнително излишна тревожност и мъка както на потърпевшите, така и на разнородната аудитория и в обществото като цяло.